

Stockholm 19 september 2019

Synpunkter till skriftlig konsultation av Sveriges nationella energi- och klimatplan

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att synpunkter med anledning av utformningen av Sveriges nationella energi- och klimatplan, NEKP, och vill framföra följande punkter.

Andelen förnybar energi år 2030 minst 80%.

Ett minimum måste vara linjär utveckling mot de svenska uppsatta målen för 2040 och 2045. Sverige har ett mål om nettonollutsläpp år 2045, vilket får antas innebära 100% förnybar energi. Linjär utveckling från dagens nivå (54,5% 2017) pekar på att närmare 80% förnybar energi år 2030 krävs för att säkra måluppfyllelse. Sveriges mål om 100% förnybar el år 2040, kräver väl över 80% förnybar el år 2030.

Linjär utveckling mot de långsiktiga svenska målen är varken tillräckligt bra eller sannolik. Ju förr en utsläppsminskande åtgärd kommer till stånd, desto större effekt har den för att hindra klimatförändringen. För att undvika tipping point, bör man tidigarelägga omställningen, vilket är möjligt tack vare stor potential och hög utbyggnadstakt av förnybar energi.

Svensk vindkraft byggs ut till en fördubbling till år 2022 och kommer då att utgöra 25% av elanvändningen: 40 TWh vindkraft. Ca 60 TWh vindkraft till lands och havs år 2030 är rimligt. Energimyndigheten förutspår 90 TWh av vindkraft år 2040. Detta bör framgå i planen. Att göra en träffsäker prognos för komplex utveckling, som NEKP kräver, är svårt. Att utgå från kända fakta och aktuella bedömningar av utgångsläget och utvecklingstakten, är en förutsättning för ett trovärdigt utfall.

Låg andel förnybart en farlig stoppsignal

Konsekvensen av att sätta lägre andel förnybart 2030 än vad som motsvaras av nationella mål och överenskommelser, sänder motstridiga signaler till intressenter nationellt och internationellt. Det skulle allvarligt urholka förtroendet för långsiktiga fattade beslut och därmed öka osäkerheten, grusa dagens goda förutsättningar och försena omställning.

Hög ambition för förnybart i planen ökar chanserna att behålla utbyggnadstakten för hållbar vindkraft, vilket skapar utrymme för Sverige att elektrifiera och möjliggör omställning för andra sektorer.

Nationella insatser, politik och åtgärder för mer förnybart i planen

För att behålla den höga ökningstakten av förnybar energi, krävs åtgärder. Redan beslutade åtgärder som ska inkluderas i energi- och klimatplanen:

- Genomförandet av den brett politiskt förankrade energiöverenskommelsen, 2016: Stoppmekanism i elcertifikatsystemet och slopande av anslutningskostnader för havsbaserad vindkraft med syfte att ge havsbaserad vindkraft likvärdiga villkor i förhållande till havsbaserad vindkraft i andra länder runt Östersjön.
- Åtgärder för att förenkla tillståndprocesserna är nödvändiga och den förestående implementeringen av EU:s reviderade förnybarhetsdirektiv, RED II, kräver också det.
- Moderniserad och utbyggd elinfrastruktur inom landet, till havsbaserad vindkraft och för export är en förutsättning för ökad handelskapacitet och för att EU:s mål ska uppnås, vilket stöds av

flera delar av EU:s nya Ren Energi-paket som ska implementeras i Sverige. Sverige kan producera förnybar el hållbart och kostnadseffektivt och genom export tränga undan fossil energi i andra delar av EU.

- Sverige har idag en klimatlag med krav om uppföljning. NEKP bör innefatta en beräkning av klimatnytta av ökad produktion och export av förnybar el från Sverige fram till 2030.

Svenska fördelar i planen

EU-kommissionens rekommendationer efter det svenska första utkastet till NEKP föranleder följande tillägg till planen:

- Energisäkerhet. Vindkraftens utbyggnad över landet och till havs resulterar i mer geografiskt distribuerad elproduktion än tidigare, vilket minskar sårbarheten. Försvarsberedningens betänkande Motståndskraft poängterar att det är en stor fördel ur totalförsvarssynpunkt. Svenska kraftnät utvecklar nu stödtjänster och möjlighet att tillåta svartstart för vindkraft.
- Forskning, innovation, konkurrenskraft. Utveckling av användarflexibilitet och variationshantering i framtidens elsystem behövs eftersom prissignalerna i konsumentled är för svaga. Utveckling av affärsmodeller och regelverk behövs.
- Regionalt samarbete. Expandera Nord Pool till flera länder. I takt med att Europas energisystem utvecklas, kommer fler samarbetsavtal att underlätta utjämning av tillgång och behov av förnybar energi i regionen. Baltic Sea Declaration är en grund för att förstärka strukturen för storskalig havsbaserad vindkraft runt Östersjön.
- Energisubventioner. Sverige har visat att det nu är möjligt att bygga ut produktion av förnybar el i hög takt utan subventioner, då elcertifikatsystemet fyllts och utbyggnadsmålet uppnås nio år i förväg. Det är centralt för EU:s måluppfyllelse att energisubventioner harmoniseras och att t.ex. subventioner till elintensiv industri följs av ett krav på förnybar energi för att inte undergräva EU:s målsättning.

Högre takt på omställning gynnar ekonomi och klimat – hållbar omställning.

Sverige har goda förutsättningar att bidra till energi- och klimatomställningen snabbt och konkurrenskraftigt. 75 miljarder kronor har investerats i uppbyggnaden av ny elinfrastruktur i form av vindkraft sedan energiöverenskommelsen slöts 2016. Studier påvisar att varje krona investerad i förnybar energi ger fyra kronor tillbaka i samhällsekonomiska fördelar. Det finns ingen anledning att medvetet hålla nere takten i omställningen som sker på marknadsmässiga grunder i Sverige. Sverige har framgångsrikt skapat förutsättningar för hållbar utbyggnad av vindkraft och skapat en marknadssituation som attraherar långsiktiga investeringar, blivit ledande med en ny typ av långfristiga fastprisavtal för förnybar el (PPA) och lockar datacenter och andra nya typer av elintensiv industri att etablera sig här. Den nödvändiga omställningen har redan skapat nya möjligheter för konkurrenskraftigt näringsliv.

Konsekvensen av att EU inte når sitt mål är förödande

Syftet med NEKP är att säkerställa att EU når sitt bindande mål om 32% förnybar energi år 2030 som en första del i den nödvändiga omställningen. Sverige har ställt sig bakom målet. EU-kommissionen har betonat att enskilda länder inte kommer att straffas för att ha underträffat sitt mål, men ser däremot allvarligt på att inte bidra till unionens måluppfyllelse. Alternativet till snabb omställning, är oöverskådliga kostnader och konsekvenser av klimatförändring. Sverige bör därför ta alla möjligheter att bidra maximalt till omställningen snarast.

Charlotte Unger Larson, vd

Beatrice Teurneau, EU-policy